

บันทึก

เรื่อง การตีความในมาตรา ๓๔ และ ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติ

ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๖๖

คณะกรรมการกฤษฎีกา (อนุกรรมการชุดที่ ๓) ได้ตรวจพิจารณาเรื่องขอให้ตีความในมาตรา ๓๔ และ ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ฎ.๑๐๐๙๖/๒๕๖๕) นั้นแล้ว กรรมการได้ตีความหมายแห่งบทกฎหมายในมาตราที่กล่าวมาแล้ว ดังต่อไปนี้

มาตรา ๓๔ บัญญัติถึงเรื่องการปลดข้าราชการ กล่าวคือ กรณีที่ข้าราชการคนใดมิได้กระทำความผิดอันจะทำให้ถึงกับถูกไล่ออก แต่หากได้กระทำความผิดวินัยอย่างหนึ่งอย่างใด หรือปรากฏว่าเป็นผู้หย่อนความสามารถ หรือแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่ไม่ได้สนับสนุนการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ อันเป็นการสมควรที่จะให้ปลดผู้นั้นออกเสียจากราชการ เพื่อรับบำเหน็จบำนาญเพราะเหตุทดแทน

ตามความในตอนต้นแห่งมาตรานี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้ปลด (ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ เพื่อประโยชน์แห่งการคำนวณบำเหน็จบำนาญของผู้

นั้น)

แต่ในการปลดข้าราชการออกดังว่านี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงจักต้องถูกผูกมัดโดยเงื่อนไขบางประการ ดังจะได้กล่าวต่อไปนี้

(ก) ในกรณีตามข้อ (ก) แห่งมาตรา ๓๔ (คือเรื่องการทำผิดวินัย) รัฐมนตรีเจ้ากระทรวงจักต้องรายงานการไต่สวนในเรื่องนั้นไปยัง ก.พ. ซึ่ง ก.พ. จะต้องพิจารณาและเห็นพ้องด้วยแล้วว่าข้าราชการผู้นั้นไม่ถึงกับจะต้องถูกไล่ออกแต่เห็นว่ามีมลทิน หรือมีหมองเงืองในการทำผิดวินัย ในกรณีเช่นนั้นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมีอำนาจตามข้อ (ก) แห่งมาตรานี้ที่จะวินิจฉัยสั่งการตามที่เห็นเป็นการสมควรว่าจะให้ปลดข้าราชการผู้นั้นออกจากราชการหรือไม่ ทั้งนี้ต่อเมื่อ ก.พ. ได้พิจารณาและวินิจฉัยแล้วเท่านั้น

(ข) ในกรณีตามข้อ (ข) แห่งมาตรา ๓๔ (คือในเรื่องหย่อนความสามารถหรือไม่สนับสนุนการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญ) น่าจะเห็นว่าการไต่สวนนั้น ก.พ. จักต้องเป็นผู้ดำเนินการเอง ซึ่งก่อนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะวินิจฉัยสั่งให้ปลดออกจากราชการ ก.พ. จักต้องมีความเห็นเสียก่อนว่าสมควรจะปลดข้าราชการผู้นั้นหรือไม่

อีกนัยหนึ่งก็คือว่า ในทั้งสองกรณี (ก) และ (ข) ที่ว่านี้ รัฐมนตรีจะใช้ดุลพินิจและวินิจฉัยสั่งการให้ปลดข้าราชการออกจากราชการได้ก็ต่อเมื่อภายหลังที่ ก.พ. ได้เห็นพ้องด้วย

แล้วว่าผู้นั้นอยู่ในลักษณะอันจะปลดออกจากราชการได้

สำหรับมาตรา ๕๓ นั้นไม่ใช่เงื่อนไขนอกจากเป็นข้อบังคับในระหว่างเฉพาะกาล คือเมื่อข้าราชการคนใดอยู่ในระหว่างไต่สวนตามเงื่อนไขอันระบุไว้ในมาตรา ๓๔ และมาตรานี้จะใช้บังคับแยกออกจากมาตรา ๓๔ ไม่ได้ การสั่งให้พักราชการชั่วคราวระหว่างไต่สวนนั้นอยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวง แต่จะให้เป็นการแก้ไขเปลี่ยนแปลงวิธีการส่วนใหญ่ในมาตรา ๓๔ นั้น หาได้ไม่ ความในวรรค ๒ แห่งมาตรา ๕๓ นี้กล่าวถึงอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงในอันที่จะปลดข้าราชการผู้มีมลทิน หรือมัวหมองไว้อีกซึ่งเป็นการกล่าวซ้ำและฟุ่มเฟือย ทั้งนี้เป็นข้อบกพร่องในทางร่างกฎหมายและอาจทำให้เข้าใจเขาไปได้ ในวรรค ๒ แห่งมาตรา ๕๓ นี้มีความอยู่ข้อหนึ่งที่เป็นเรื่องใหม่ คือว่าแทนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะสั่งให้ข้าราชการผู้ถูกพักราชการชั่วคราวนั้นกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิม อาจให้กลับเข้ารับราชการในตำแหน่งใหม่ซึ่งมีลักษณะงานเช่นเดียวกันก็ได้

จะสังเกตเห็นได้ว่า การตีความดังกล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นไปเที่ยงแท้ตามความมุ่งหมายแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ซึ่งมีความประสงค์ที่จะให้ข้าราชการทั้งหลายมีประกันคุ้มครองโดยให้ ก.พ. เป็นผู้พิจารณาเรื่องของข้าราชการนั้นๆ โดยถ้อย

คราวนี้เมื่อนำหลักเกณฑ์ข้างต้นมาปรับกับเรื่องของกระทรวงเกษตรธิการแล้ว

ในเรื่องที่ ๑ (คดีนายปรารพ วิบูลยเสข) นั้นเป็นการถูกต้องแล้วที่ก.พ. อ้างว่าต้องให้ ก.พ. พิจารณาเสียก่อน

ในเรื่องที่ ๒ (คดีหลวงศรีสาส์พิช) ก็เป็นการถูกต้องอีกเหมือนกันที่ก.พ. อ้างว่าต้องให้ ก.พ. พิจารณาเสียก่อนก่อนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะปลดข้าราชการออกจากราชการได้ ไม่ว่าการกระทำของข้าราชการผู้นั้นจะเป็นประการใด ยิ่งโดยเฉพาะเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงได้สั่งปลดโดยอาศัยเหตุ "มลทิน หรือมัวหมอง" ด้วยแล้ว ก็เข้าในกรณีที่ชี้แจงมาข้างต้นโดยตรงซึ่งต้องให้ ก.พ. เห็นพ้องด้วยก่อนที่รัฐมนตรีจะมีคำสั่ง

โดยอาศัยใช้หลักดังกล่าวแล้วข้างต้น กรรมการนี้มีความเห็นว่า ตามปัญหาที่ถามมานั้นจะตอบได้ดังต่อไปนี้

คำตอบปัญหาข้อ ๑ อันการกระทำของรัฐมนตรีที่ปลดข้าราชการผู้หนึ่งผู้ใดออกจากราชการอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๓ มาตราเดียวโดยมิได้ผ่านให้ ก.พ. พิจารณา ก่อนนั้นจะถือว่าเป็นการถูกต้องตามความมุ่งหมายแห่งความในมาตรา ๕๓ ไม่ได้

คำตอบปัญหาข้อ ๒ ตามความเห็นของ ก.พ. ที่ว่า การที่จะพิจารณาดำเนินการสั่งพักราชการตลอดจนสั่งปลดข้าราชการออกจากราชการโดยให้รับบำเหน็จบำนาญเพราะเหตุทดแทนจำเป็นต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๔ (ก) และ (ข) ก่อนด้วยนั้น เป็นการถูกต้องแล้ว

คำตอบปัญหาข้อ ๓ เฉพาะในเรื่องที่ ๒ (คดีหลวงศรีสาส์พิช) การสั่งปลดโดยมิได้รับความเห็นพ้องของ ก.พ. ว่ามีผิด หรือมีมลทิน หรือมัวหมองประการใดตามมาตรา ๓๔ (ก) นั้นจะถือว่าสมบูรณ์ตามกฎหมายไม่ได้

(ลงชื่อ) เตือน บุนนาค
(นายเตือน บุนนาค)
เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา
๑๐ มีนาคม ๒๕๖๘